



ҚАЗАҚ

УНИВЕРСИТЕТІ

№ 02 (1317) 25-ақпан, 2003 жыл



Газет 1948
жылдың 20
сәуірінен шыға
бастады

Современные технологии



Т.А. КОЖАМКУЛОВ, ректор
КазНУ им. аль-Фараби

Разработка национальной доктрины образования является одним из приоритетных направлений образовательной политики РК. В ее русле строится и современная образовательная политика КазНУ им. аль-Фараби, характеризующаяся необходимостью достижения нового качества высшего профессионального образования. Система высшей школы должна быть направлена на соответствие меняющимся социальным потребностям, соответствовать актуальным и перспективным запросам современной жизни страны. Так, главной целью образовательной политики становится подготовка квалифицированного работника, способного к эффективной деятельности по специальности на уровне мировых стандартов, осознающего необходимость постоянного профессионального роста.

академического признания в других странах. Разработана и академическая справка, которая с будущего учебного года заменит традиционную зачетную книжку магистранта.

В ближайших планах университета – разработка и заключение соглашений с вузами ближнего и дальнего зарубежья об обучении в магистратуре, открытие Центра по изучению и внедрению мировых технологий. Базой для такой образовательной политики и стратегии университета является отдел магистратуры, выигравший грант в конкурсе программ фундаментальных исследований в рамках проекта “Научные основы разработки модели развития высшего профессионального (университетского) образования в Республике Казахстан”.

Необходимость прогнозирования потребностей рынка труда, новые квалификационные требования к модели специалиста привели к тому, что мы находимся

Мерекелік лебіз



ӘДЕМІЛІК ӘЛЕМІ

Құрметті де қымбатты, нәзік жанды, бейбіт көңілді аяулы аналар мен қыз-келіншектер, қарындас қызғалдақтар! Әдемілік пен жылылықты сүймейтін, сағынбайтын, оны іздеп тұрмайтын ешкім жоқ шығар. Сол табиғат сыйлаған ерекше қабілет-қасиеттеріңізбен, ерке нұрлы қылықтарыңызбен тіршілікке жан бітіріп, өмір тұтқасы болып жүрген өздеріңіз. Тіршіліктің қай саласында да істеліп, атқарылып жатқан шаруаларды әйелдер қауымыңыз елестету мүмкін емес.

Ер азаматтардың қоғамдық жұмыстағы ісіне де, отбасы ауқымындағы тіршілігіне де тірек болып жүрген де қарама-қарсы жыныстың иелері.

Көктеммен бірге құлпырып келер 8-наурыздағы мерекелеріңіз тек өздеріңіз үшін ғана емес, бүкіл адамзат қауымына қуаныш сыйлайтыны да сондықтан болар.

Жер бетіндегі пенде атаулының алдымен көктемді емес, Сіздердің осынау шуақты мейрамдарыңызды асыға күтетіні де осыдан шығатын ақиқат.

Сый-құрметтің қай түрін ұсынсақ та ана алдындағы қарызымызды, қарындас алдындағы қамқорлықты, қыз алдындағы құрметті өтей алмасымыз тағы шындық.

Ендеше, жадырап келген көңілді мерекелеріңізбен әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ер азаматтары атынан шын жүректен, ақ ниетпен құттықтаймыз!

Редакция ұжымы

НОВЫЕ КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ МАГИСТЕРСКОЙ ПОДГОТОВКИ В КАЗНУ ИМ. АЛЬ-ФАРАБИ

В КазНУ были разработаны гибкие учебные планы и программы, позволяющие учитывать меняющиеся запросы и интересы рынка труда, по таким специализациям, как “Информационные системы в бизнесе”, “Математическое компьютерное моделирование”, “Оптимизация управления”, “Экология”, “Востоковедение” и др. Также в связи с переходом к кредитной технологии обучения ППС КазНУ внесено и разработано 30 ГОСО, в том числе совместно с другими вузами РК 16 ГОСО.

Отделом магистратуры разра-

батывается нормативная база перехода к кредитной технологии. Для организации и обеспечения образовательного процесса, научно-исследовательской и воспитательной работы магистрантов разработаны и обсуждены на факультетах “Положение о магистерской подготовке”, “Положение об организации образовательного процесса в магистратуре на основе кредитной технологии”, “Положение о курсовой работе”, “Положение о магистерской диссертации”, “Положение об УМК по дисциплине”.

Состоялась первая сессия по

кредитной технологии. Прошли первую апробацию новые “Формы контроля и оценки знаний”. В помощь преподавателям изданы “Методические указания для преподавателей”. Права и обязанности магистранта, обновление его социального статуса в условиях внедрения кредитной технологии отражены в “Справочнике-путеводителе”. Новые виды учебно-методической документации (экзаменационные ведомости) отражают условия эквивалентности традиционной оценки и создают возможность

сейчас на стадии разработки новых концептуальных основ учебно-методической работы. В этих условиях кредитная технология осознается нами как стратегия дальнейшей интеграции РК в мировое образовательное пространство.

(Из выступления на XXXIII научно-методической конференции “Научно-методические аспекты реализации кредитной технологии в системе высшего профессионального образования”, 5-7 февраля 2003 года. Подробно о конференции читайте на стр. 3)

Встречи

Григорий МАРЧЕНКО:

Наличие экономического роста не отменяет требования хорошо работать

3 февраля 2003 г. в зале заседаний Ученого совета КазНУ им. аль-Фараби состоялась встреча председателя Национального банка со студентами и преподавателями университета.

В рамках запланированных встреч с членами Правительства Григорий Марченко одним из первых откликнулся на приглашение нашего университета. Это позволяет выразить уверенность, что у председателя Нацбанка особое отношение к КазНУ, и он с удовольствием идет на общение с нашими студентами и профессорами. Напомним, что предыдущая встреча главного банкира республики с коллективом университета прошла в мае прошлого года. Тогда он выразил готовность выступать с лекциями перед студентами и преподавателями.

Нынешняя лекция была посвящена анализу

финансового состояния экономики Казахстана в 2002 году и результатам официальных визитов правительственной делегации Казахстана в Швейцарию и Сингапур.

Заинтересованной аудитории что называется из первых уст были представлены цифры, отражающие уровень национального дохода, состояние золотовалютного фонда и рынка ценных бумаг. Экономический рост Казахстана за последние годы, как отметил главный банкир страны, привлекает внимание международного сообщества. Если показатели экономического роста за один год можно было бы назвать случайностью, то 3,5 года стабильности позволяют говорить о Казахстане как одном из образцов экономической модели развития. Такое мнение прозвучало на встречах казахстанской делегации с известными бизнесменами в Берне и Цюрихе.

Однако, как считает Григорий Марченко, наличие экономического роста в стране не отменяет требования хорошо работать, не занимая выжидательной позиции. Отмечая важность и



необходимость таких встреч с преподавателями и будущими экономистами, нельзя не сказать об особом таланте председателя Нацбанка легко и просто общаться с аудиторией.

Ректор Т.А. Кожамкулов, выражая общее мнение аудитории, поблагодарил председателя Нацбанка Г. Марченко за интересную и полезную беседу и вручил Памятную медаль университета.

М. САГЫМБАЕВА,
руководитель Пресс-службы КазНУ

БҮГІНГІ

САНДА:

ИТОГИ И ПЕРСПЕКТИВЫ
РАЗВИТИЯ НИР В
УНИВЕРСИТЕТЕ



МАХАМБЕТ
ЖӘНЕ
ҰЛТ МҰРАТЫ



Көктем
келер,
бәрібір де көрінесің
көзіме

4-бет

5-бет

7-бет

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕС

2003 жылдың 21-қаңтары күні өткен Ғылыми Кеңес мәжілісінде ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор А.И.Купчишин университеттің даму стратегиясы аясында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дің 2002 жылғы ғылыми және ғылыми өндірістік қызметінің қорытындысы жөнінде баяндама жасап, оны комиссия М.Бүркітбаевтың қосымша баяндамасы толықтырды. Оқу-өндірістік орталығының директоры Б.Р.Кударовтың және орталықтың ғылыми жетекшісі В.М.Иношиннің “Экос” оқу-өндірістік орталығы және университет: мәселелері мен даму болашағы туралы хабарламалары тыңдалды. Оқу-әдістемелік жұмыстар жөніндегі проректор Ж.Д.Дәдебаев Ғылыми кеңестің 23.10.2001 жылғы “Университеттегі магистрлік дайындық мәселелері” атты Қаулысының орындалу барысы жөнінде және аттестаттау комиссиясының төрағасы Г.Н.Ким Ғылыми Кеңестің 23.10.2001 жылғы “Жалпыуниверситеттік шет тілдері кафедраларын аттестаттау қорытындылары жөніндегі” Қаулысының орындалуы туралы ақпар берді.

РЕКТОРАТ

Ақпанның 11-жұлдызында өткен Ректорат мәжілісінде Тілдерді дамыту бөлімінің бастығы Л.С.Дүйсембекованың тілдерді дамыту бөлімінің қызметі жөніндегі есебі, тест бөлімінің бастығы Г.Ж.Минажееваның “Сынақ, емтихан және алдын-ала тест жургізу барысындағы компьютер класы және “Деканат” жүйесін факультеттерде қолдану тиімділігі” атты ақпары, оқу-әдістемелік жұмыстар жөніндегі проректор Ж.Дәдебаевтың Ректораттың 12.02.2002 жылғы “Қазақ ұлттық университетіндегі мамандыққа бейімделу жұмысының негізгі бағыттары” атты Қаулысының орындалуы туралы ақпары, жалпы және өндірістік-шаруашылық мәселелері жөніндегі проректор С.Т.Шалғымбаевтың университеттің экологиялық білім беру инновациялық кешенін құру жөніндегі ақпары тыңдалды.

Семинары

УРОВЕНЬ РАДИАЦИИ ПОД КОНТРОЛЕМ УЧЕНЫХ

6 февраля в Казахском национальном университете имени аль-Фараби по инициативе кафедры неорганической химии и Национального ядерного центра РК прошел международный семинар по программе НАТО “Наука во имя мира”.



Данная научная программа поддерживает научно-исследовательские работы с участием казахстанских ученых, в частности, несколько международных проектов, связанных с изучением радиоэкологической обстановки на территории бывшего Семипалатинского испытательного полигона.

Участники семинара доложили о результатах последних исследований радиоэкологического состояния на территории СИПа, вблизи п. Саржал, выполненных учеными КазНУ им. аль-Фараби, Института ядерной физики и Института радиационной безопасности и экологии ИЯЦ РК совместно с учеными Миддсекского университета (Великобритания) и университета Дублина при финансовой поддержке Программы НАТО «Наука во имя мира». Кроме того, ученые ядерного центра представили доклад по современному состоянию исследований радиационной обстановки в Семипалатинском регионе. Как сказал

заведующий кафедрой неорганической химии М.М. Буркитбаев, это первая презентация научной программы НАТО в нашей республике. Казахские ученые продемонстрировали мировому сообществу высокий потенциальный уровень.

Сегодня на реальном научном проекте НАТО развивается процесс интеграции казахстанской науки и образования в мировую научно-образовательную систему. При поддержке Программы НАТО в Казахском национальном университете создана современная лаборатория, позволяющая осуществлять подготовку специалистов в области радиационной экологии. Аспирантка химического факультета А. Омарова выполняет часть своей кандидатской диссертации в лаборатории Университета Дублина благодаря финансовой поддержке гранта НАТО.

Ученые Института химических наук НАН РК, Казахского университета совместно с французскими коллегами

успешно работают в рамках гранта НАТО над проблемой получения металлических нанопокровов на поверхности полиамидных полимерных пленок. Результаты этой работы имеют большое практическое будущее и представляют значительный коммерческий интерес.

В работе семинара приняли участие директор научной программы НАТО “Наука во имя мира” доктор Крис Де Виспилаере, профессор Ник Приест (Великобритания), профессор С. Пиваров (Институт ядерной физики) и др.

Доктор Крис Де Виспилаере высоко оценил уровень проведения научных исследований и организации семинара и выразил готовность к дальнейшему сотрудничеству. Гости семинара посетили научные лаборатории КазНУ им. аль-Фараби, ИХН НАН РК, ИЯЦ ИЯЦ РК.

М. САГЫМБАЕВА

Профориентационная работа

ОЛИМПИАДА ПО ХИМИИ



На химическом факультете нашего университета 2 и 5 февраля 2003 года прошла открытая городская олимпиада по химии среди учеников 9-11 классов, посвященная 100-летию академика Академии наук Республики Казахстан Михаила Тихоновича Козловского.

Проведение мероприятий в честь великих учителей и известных ученых стало доброй традицией на химическом факультете. На открытии олимпиады известнейший ученый, заслуженный деятель науки РК профессор А.И. Зебрера с особой теплотой и трепетом поведла школьникам о своем учителе М.Т. Козловском.

В олимпиаде приняли участие 250 учащихся из 45 школ города. Как обычно, олимпиада проводилась в два тура: теоретический и практический. По результатам теоретического тура по 10-12 лучших учеников из каждого класса были допущены к практическому туру.

Школьники, набравшие высокие баллы в обоих турах, были награждены грамотами и ценными подарками на заседании Ученого совета химического факультета, посвященном памяти М.Т. Козловского. Всем участникам олимпиады и их учителям были вручены грамоты с благодарностью.

Основная цель проводимых олимпиад — ознакомление с химическим факультетом университета, профориентация и оказание методической помощи учителям-химикам. Поэтому в программу олимпиады включаются встречи декана и ведущих профессоров с учителями, на которых обсуждаются проблемы школьного химического образования, решаются конкретные вопросы повышения качества подготовки будущих химиков, даются сведения о профессиях и содержании обучения на нашем факультете.

Как показывает многолетний опыт, проведение таких олимпиад способствует целенаправленному выбору учащимися своей будущей профессии и подготовке к ней.

Д.К. МЕНДАЛИЕВА, председатель жюри олимпиады, профессор

Жастар мерекесі

“Ғашықтың тілі - тілсіз”

Махаббат - мәңгіліктің, мәңгі жасайтын жақсылықтың құрметіне айтылған ұран секілді. Сондықтан да махаббат мерекесі бір ұлттың аймағында, бір күнмен ғана шектеліп қалмауы керек. Ұлы сезімнің баянды болуы қос ғашықтың бір-біріне деген таза сүйіспеншілігінде, сенімі мен жауапкершілігінде екені ақиқат.

Ғашықтардың бір-біріне деген адал сезімін білдіруі - жастықтың алабұртқан романтикасы емес, ақылмен толғанып жатқан іс...

18-ақпан күні “Төлеген мен Қыз Жібек” жатақханааралық клуб мүшелерінің ұйымдастыруымен болып өткен “Ғашықтың тілі - тілсіз тіл...” атты қыз бен жігіттің бір-біріне адал сезімін білдіру сайысы осының дәлелі. Жалынды жастық шақтың және жарқын болашаққа деген сенімнің символына айналып отырған атағмыш клубтың кезекті кездесуі университетіміздің Ғылыми кітапхана директоры Е.Ж. Әбілқайырова мен көпшілікпен жұмыс істеу секторының жетекшісі Н.С. Малдыбаевалардың тікелей қолдауымен өткізіліп отырғанын баса айта кеткен жөн.

Сайысты өткізудегі басты мақсат - университет аумағындағы 13 жатақхана студенттерінің шығармашылық бастамаларын қолдау, жас ақын-жазушылардың, білікті жастардың күшін біріктіріп, өзара тиімді ынтымақтастығын арттыра түсуге дем беру болып отыр. Жалпы алғанда сайыс бір ғана

номинация бойынша әр жатақханадан шыққан бір-бір жұп ғашықтық сезімін өздері таңдаған пішінде (ән, өлең, көрініс, т.с.с.) білдіреді. Солардың ішінде ерекше көзге түсіп, студент жастар мен сарапшылардың көңілдерінен шыққан шығыстану факультетінің (N8 жатақхана) студенттері Ержан Әлімбай мен Ақмарал Токқарина махаббат сезімін қытай және қазақ тілдерінде жеткізу арқылы үшінші орынды иеленсе, өз сүйіспеншіліктерін өлеңмен өріп, көрініспен берген филология факультетінің (N17 жатақхана) студенттері Рүстем Ақылбек пен Анар Садырова жүлделі екінші орынды қанағат тұтты. Ал, бас жүлдені күлкі мен сезімді, мамандық ерекшеліктері мен өртістік қабілеттерін үйлестіре отырып “бір-біріне пәк сезімдерін” білдірген химия факультетінің (N13 жатақхана) жігіттері Қажыбек Әшімұлы мен Айбек Рысбеков өз қанжығаларына байлады.

Сайыстың соңы жастардың көтерген өзекті мәселелеріне арналған пікірталасқа ұласты. Ой-



пікірлері мен ұсыныстарын ортаға салған қыз-жігіттер “Қазақтың ғашықтар күні қай күн?”, “Бірінші болып қыз баланың сезімін білдіруі жат қылық па?”, “Бүгінгі таңда ғашықтықты білдіру мәнін жоғалтып жатқан жоқ па?” және т.с.с. қызықты сұрақтарды қызу талқылауға салды.

Пікірталастың соңында кеш барысында жақсы өнер көрсеткен, махаббат өнін шырқап, Абай, Мұқағали, Мұхтар секілді ақындардың жырларын тебірене оқыған дарынды студенттерге арнайы дайындаған сыйлықтар тапсырылды.

Ұлт тағлымын, ата-дәстүрдің ұлылығын жете түсінетін ұл-қыздарымыздың бас қосатын орталығына айналып отырған клуб жұмысы болашақта дәстүрді жалғасын табады деген сенімдеміз.

Бану ӘДІЛЖАНОВА, “Төлеген мен Қыз Жібек” клубының мүшесі

БЫСТРЕЕ, ВЫШЕ, СИЛЬНЕЕ



С 27 января по 1 февраля 2003 г. на спортивных площадках КазНУ им. аль-Фараби проводилась 31-ая традиционная спартакиада “Здоровье” среди профессорско-преподавательского состава сотрудников и аспирантов по 6 видам спорта: бадминтону, шахматам, настольному теннису, волейболу (мужчины и женщины), мини-футболу.

В соревнованиях приняло участие 19 команд – 607 человек.

Победителем спартакиады в общекомандном зачете стал спортивный коллектив химического факультета (16 очков). Всего 2 очка отделяют от победителя физический факультет (18 очков). На 3-ем, почетном месте – механико-математический факультет (23 очка).

Постоянными участниками спартакиады, достойно представляющими свои факультеты являются: Жусупов М.А.,

профессор физфака (шахматы); Мансурова Р.М., зав. лабораторией химфака (настольный теннис); Данаев Н.Т., профессор мехмата (шахматы); Дробышев А.С., профессор физфака (волейбол); Корзун И.Н., доцент физфака (бадминтон); Мукашева М.Т., доцент журфака (волейбол); Баймырзаев К.М., декан геофака (мини-футбол); Шолакова А.Н., науч. сотрудник химфака (волейбол); Абидулова К., вед. специалист биофака (бадминтон); Копистко О.А., инженер химфака (настольный теннис); Рысбеков С., АХЧ (мини-футбол); Тулегенов Г., ст. преподаватель журфака (мини-футбол); Токсентов К.К., профессор химфака (волейбол); Нугманова Г.И., нач. юридической службы ректората (бадминтон, волейбол) и другие.

2 февраля в школьном лагере “Восток-3” общеуниверситетским спортивным Праздником зимы продолжились оздоровительные мероприятия для преподавателей, сотрудников, аспирантов и членов их семей. В нем участвовало около 300

Спорт и здоровье

человек. На свежем, морозном воздухе, солнечным днем отдыхающие соревновались в эстафетах среди мужчин, женщин, детей; перетягивали канат; играли в шахматы, волейбол, мини-футбол; катались на лыжах, санках; ели вкусный плов с булочками и запивали сладким чаем.

Победители и призеры спартакиады “Здоровье” и Праздника зимы были награждены грамотами и призами профкома сотрудников “Парасат”.

Эти спортивные-оздоровительные мероприятия вызвали большой интерес у профессорско-преподавательского состава, аспирантов и сотрудников университета, помогли получить хороший заряд бодрости и здоровья, повысить эмоциональный и физический тонус участников.

Профсоюз “Парасат” выражает огромную благодарность руководству университета, ректору университета Кожамкулову Т.А. за всемерную поддержку и помощь в проведении данных мероприятий.

Н.П. ТАГАНОВА, член профкома, гл. судья спартакиады “Здоровье”



В последние годы на вооружение многими вузами СНГ была принята американская и европейская система организации учебного процесса высшего образования. Переход к кредитной технологии обучения в Казахстане был обусловлен необходимостью создания условий конвертируемости дипломов магистров РК в международное образовательное пространство. Также это связано с вопросами социальной адаптации молодых специалистов и востребованности их на рынке труда.

ВНЕДРЕНИЕ КРЕДИТНОЙ ТЕХНОЛОГИИ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС

5-7 февраля 2003 года в КазНУ им. аль-Фараби состоялась XXXIII научно-методическая конференция «Научно-методические аспекты реализации кредитной технологии в системе высшего профессионального образования». Среди участников были первый вице-министр образования и науки РК Г.М. Мутанов, ректоры ведущих университетов г. Алматы и вузов Казахстана.

В связи с тем, что центральной темой конференции явилось обсуждение проблем внедрения кредитной технологии в КазНУ, работа пленарного заседания обозначила ее



основные направления. Это изучение опыта стран ближнего и дальнего зарубежья, использующих кредитную технологию в образовательном процессе; укрепление сотрудничества с приглашенными вузами.

Для обмена опытом были приглашены профессор Монгольского государственного университета науки и технологий Гульнар Чакерхан, начальник учебно-методического управления Российского университета дружбы народов В.Н. Чистохвалов, проректор Американского университета в Центральной Азии К.Д. Шаршекеева, вице-президент по вопросам академического образования КИМЭП доктор Рахман Хабиб.

Фонд Сорос-Казахстан оказал финансовую поддержку представителям Монголии и Кыргызстана с целью содействия реформам в системе высшего профессионального образования.

Пленарное заседание позволило составить представление об основных направлениях реформирования высшего профессионального образования в Монголии, России, Кыргызстане.

Был проведен тренинг по кредитной технологии в магистратуре профессором Г. Чакерхан и директором департамента

финансовой поддержки студентов КИМЭП Л. Савицкой под руководством К.Б. Уразаевой, начальника отдела магистратуры, сотрудников отдела доцентов А.К. Оспановой, Ж.Х. Ташмухамбетовой. В нем приняли участие руководители магистратуры факультетов, профессорско-преподавательский состав.

Тренинг позволил решить вопросы прикладного характера, такие, как оформление учебно-методической документации по кредитной технологии, планирование педагогической нагрузки преподавателей, учебной нагрузки студентов, финансовое содержание кредита, особенности и критерии оценки знаний студентов.

Участниками пяти секций был обсужден широкий спектр вопросов: кредитная технология в магистратуре, традиционные и инновационные методы обучения, информационные и коммуникационные технологии в образовании. Большое внимание уделялось качеству подготовки специалистов и способам его совершенствования.

Работа первой секции «Проблемы образовательного процесса в магистратуре» ставила задачей анализ проблем внедрения кредитной технологии образовательный процесс, обсуждение проектов Положений, регулирующих образовательный процесс на основе кредитной технологии, выработку рекомендаций и предложений по дальнейшей организации и усовершенствованию образовательного процесса, а также рекомендации по разработке механизмов перехода на кредитную технологию. В рамках работы первой секции был заслушан 31 доклад.

На обсуждении был отмечен интерес к следующим вопросам: нормативы расчета педагогической нагрузки, дисциплины, изучаемые в объеме ДКМ, распределение кредитов между базовыми и спецдисциплинами, численность академических групп, формы социальной защиты магистрантов, информационное и учебно-методическое обеспечение образовательного процесса в магистратуре, информационно-образовательная работа среди ППС КазНУ по вопросам кредитной технологии.

Среди представленных докладов можно выделить три группы. Это доклады, посвященные организационно-методическим основам и принципам организации образовательного процесса в магистратуре на основе кредитной технологии. Они были представлены сотрудниками отдела магистратуры А.К. Оспановой, Ж.Х. Ташмухамбетовой, К.Б. Уразаевой.



Обстоятельный статистический анализ педагогической нагрузки преподавателей и рекомендации по ее планированию в соответствии с требованиями кредитной технологии был представлен начальником учебного отдела А.К. Коканбаевым.

Следующая группа докладов была посвящена анализу проблем внедрения кредитной технологии и ее особенностей на факультетах. Этому были посвящены отдельные и совместные доклады деканов биологического факультета Р.И. Берсимбаева, Ш.С. Смагулова и М.О. Орынбасарова, Ж.А.Абилова и Р.А. Абдухалыковой, А.С.Аскараровой, Л.В. Михайлова, М.С.Молдабековой.

Особый интерес предложениями по рациональной организации и оптимизации кредитной технологии в образовательном процессе вызвали доклады профессорского корпуса КазНУ: Ф.Б. Баймбетова «Методика проведения научного семинара с магистрантами», М.Х. Шигаевой, В.Л. Цю «Оптимизация преподавания спецкурса «Систематика бактерий» на основе кредитной технологии», М.Т. Болегеновой «Преемственность междисциплинарных программ по спецкурсам экономической и социальной географии при вариативности магистерской подготовки», Г.А. Муна, З.С.Нуркеевой, Р.А. Абдыхалыковой «Преподавание дисциплины «Организация и планирование научных исследований» для магистрантов в рамках кредитной технологии». Эти доклады позволили почувствовать поддержку инициативы создания условий конвертируемости дипломов магистров КазНУ. Вместе с тем была выражена озабоченность возможной утратой традиций старейшего университета в республике.

Отдельным проблемам кредитной технологии и вопросам ее совершенствования были посвящены доклады опытных руководителей магистратур факультетов и кафедр Г.В. Ли, А.Б.Абдулиной, Б.К.Абенова, А.Р.Масалимовой.

Ценные рекомендации по прояснению роли дисциплин, изучаемых в объеме ДКМ, содержали выступления зав. кафедрой иностранных языков Г.Т. Окушевой, опытного методиста Г.Х. Мямешевой.

Всего на конференции работало 5 секций. Среди них «Традиционные и инновационные методы обучения», «Актуальные проблемы языковой подготовки (подсекции «Восточные языки», «Западные языки», «Научно-методические основы филологических дис-

циплин», «Проблема обучения казахскому и русскому языкам как второму»), «Информационные и коммуникационные технологии в образовании», «Приоритетные направления воспитания».

Для совершенствования организации и координации высшего образования в РК в переходный период внедрения кредитной технологии конференция приняла следующие рекомендации:

1. Признать итоги первого этапа внедрения кредитной технологии обучения в магистратуре положительными.

2. Продолжить эту работу и по мере накопления опыта вносить изменения и дополнения в регламентирующие нормативные правовые документы.

3. Создать при КазНУ межвузовский центр по внедрению и развитию кредитной технологии в системе высшего профессионального образования республики.

4. Рассмотреть вопрос об увеличении размера стипендии магистрантов в два раза по сравнению с установленной нормой.

5. МОиН РК разработать предложения по внесению изменений в закон РК «Об образовании» об установлении среднего соотношения студентов и преподавателей 5:1 для очной формы обучения.

6. Организовать на базе КазНУ курсы повышения квалификации преподавателей вузов, осуществляющих магистерскую подготовку.

7. Предпочтение отдавать учебно-методической документации и литературе на электронных носителях. Переход к кредитной технологии — это построение системы открытого образования.

Перспективы построения системы открытого образования обусловлены следующими приоритетами: преодолением различий в технологии обучения, единством стандартов образования и соответствием международным нормам; конвертируемостью дипломов международного образца; укреплением престижа вуза, способного обеспечить конвертируемость дипломов; расширением сферы образовательных услуг; интенсификацией социальной востребованности магистров; интеграцией РК в мировое образовательное пространство.

К.Б.УРАЗАЕВА, А.К.ОСПАНОВА,
Ж.Х.ТАШМУХАМБЕТОВА,
отдел магистратуры





Ученый совет



21 января 2003 года на заседании Ученого совета проректор по научной работе проф. А.И. КУПЧИШИН провел видеопрезентацию по итогам научной и научно-производственной деятельности университета за 2002 год. Были освещены все направления широкомасштабной научно-исследовательской работы в свете стратегии развития университета и определены перспективы в этой сфере. Мы представляем вашему вниманию основные положения доклада, прозвучавшего на данном Ученом совете.

следует выделить гранты: ИНТАС – 7, МНТЦ – 8, МАГАТЭ – 3, Инко-Коперникус – 2, ТАСИС и программы Европейского Союза – 3, Фонд Сорос-Казахстан – 7, АЙРЕКС – 2, ФГРИ – 2, фонд Евразия – 4, ЮСИС – 1, НАТО – 2, программы Всемирного банка, Фонда народонаселения, ПРООН, МакАртуров – 5, гранты Посольств, представительств зарубежных государств – 6 и другие (рисунок 1).

Только в 2002 г. получены новые гранты: 3 гранта МНТЦ, руководителями которых являются профессора Мансуров З.А., Мессерле В.Е., Жалбасбаев У.К.; 1 грант ТЕМПУС-ТАСИС – руководитель проф. Серовайский С.Я.; 1 грант ИНТАС – руководитель проф.

2002”; выставка, посвященная Республиканскому совещанию ВАК РК; выставка прикладных научных разработок акимата г. Алматы; выставка, организованная инновационным фондом РК; выставка к презентации проекта по созданию Технополиса и многие другие. В общей сложности университет в 2002 г. участвовал в 13 выставках.

Изобретательская деятельность. За 2002 г. учеными и сотрудниками университета подано в РКП “Казахстанский институт патентной экспертизы” более 20 заявок на



Крупные международные проекты КазНУ им. аль-Фараби в 2002 г.

Департаментом образования г. Алматы и ИПК ПКСО РНПЦ “Дарын” на базе КазНУ, а также принимал активное участие в проведении городской и республиканской олимпиад школьников по 14 образовательным предметам. Приобщая школьников к научному творчеству, Совет НИРС тесно взаимодействует с Малой Академией наук Республики Казахстан. В целом, в прошедшем

ИТОГИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НИР В УНИВЕРСИТЕТЕ

функционировавшие как государственные учреждения, преобразованы в дочерние государственные предприятия и стали соответствовать статусу РГП “КазНУ имени аль-Фараби”. Научные центры, ранее финансировавшиеся из внебюджетных средств университета, переведены на самофинансирование.

Научно-исследовательская работа. НИР по актуальным проблемам социально-экономического развития Республики Казахстан проводилась в рамках 56 тем, входящих в 23 программы фундаментальных исследований, по семи из них – головной организацией являлся КазНУ им. аль-Фараби. Руководителями тем являлись такие известные ученые, как академик НАН РК Я.А. Аубакиров, члены-корреспонденты НАН РК Ш.Ш. Сарсембинов, Ф.Б. Баимбетов, Ш.А. Ершин, К.А. Жубанов, профессора Ш.С. Смагулов, Г.И. Ксандопуло и М.К. Наурызбаев.

Прикладные исследования проводились по 14 проектам, по 2 проектам велись инновационные исследования. По 23 темам выполнялись хозяйственные договоры с крупными национальными компаниями и организациями. Среди прикладных НИР необходимо отметить внедрение результатов хозяйственной работы проф. Плещака Л.И. на ОАО “Казцинк”.

По лучшим результатам НИР 9 ученых награждены премиями: акад. НАН РК Аубакиров Я.А., д-р ист. наук Мухаметханулы Н., профессора Захаров В.А., Смагулов Ш.С., Жанабаев З.Ж., Бактыбаев К., Байдельдинов Д.Л., доценты Кобегенова С.С., Шеденова Н.У. Дипломы получили 10 человек: члены-корреспонденты НАН РК Сарсембинов Ш.Ш., Баимбетов Ф.Б., профессора Нысанбаев С.Н., Смагулова Г.Н., доценты Карибаев Б.Б., Карсаков И.Б., Байзакова К.Е., Сальников В.Г., Джансугурова Л.Б., Кетегенов Т.А.; 10 докладчиков награждены грамотами.

Одним из ключевых моментов научно-исследовательской деятельности в отчетном году стало то, что благодаря активной подготовительной работе по организации подготовки научных проектов для участия в конкурсе ПФИ Фонда науки РК на 2003-2005 гг. было подано 150 проектов; из них: 32 проекта – по гуманитарным наукам, 118 – по естественным. Но пока еще не весь интеллектуальный потенциал, не “все мозги” задействованы.

Международные программы (проекты). В 2002 г. ученые университета участвовали в разработке 54 крупных международных проектов, среди которых

Мансуров З.А., соисполнители профессора Колесников Б.Я., Дробышев А.С., 1 индивидуальный грант МАГАТЭ – проф. Зайкин Ю.А., 1 грант НАТО “Наука во имя мира” – руководитель доц. Приходько О.Ю. и др.

Наблюдается устойчивая динамика роста числа международных проектов и стажировок ученых КазНУ им. аль-Фараби за рубежом. В ведущих университетах мира и научных центрах стажировались, повышали квалификацию 42 сотрудника, выступили с докладами на международных конференциях за рубежом около 500 человек. Это подтверждается значительным количеством публикаций наших ученых в престижных зарубежных изданиях.

Подготовка научных кадров. Университет успешно реализует государственный заказ на подготовку научных кадров через аспирантуру и докторантуру. Аспирантура КазНУ ведет подготовку по 85 научным специальностям, докторантура – по 51, научное руководство осуществляют 250 докторов наук. В 2002 году в аспирантуру поступили 184 человека: 132 – очно, в т.ч. 101 – выпускники университета, 20 – целевым направлением, 5 – представителей казахской диаспоры, 6 – иностранных граждан; 52 – заочно. В докторантуру поступили 17 человек, в должности СНС – 23 человека и стажеров – 92. Итак, подготовкой научно-педагогических кадров в настоящее время охвачены 2208 человек. Выпуск аспирантов составил 146 человек, из них досрочно и в срок защитили кандидатские диссертации 19 человек.

Диссертационные советы. Улучшилась работа диссертационных советов. В 2002 г. в КазНУ им. аль-Фараби функционировало 29 диссертационных советов по естественным и гуманитарным наукам, из них: 17 – по защите докторских и 11 – по защите кандидатских диссертаций, 1 – объединенный совет при КазНТУ. За истекший год защищена 191 диссертация, в том числе 21 докторская, 170 – кандидатских. Из них 4 докторские, 52 кандидатские диссертации защитили сотрудники КазНУ. Проводится работа по формированию новых диссертационных советов, в основном докторских в соответствии с требованиями ВАК РК.

Конференции. В 2002 г. проведено 8 республиканских, 4 межвузовские конференции и 31 международная (рисунок 2). Среди них наиболее престижными, с участием крупных ученых из России и дальнего зарубежья, были: I Конгресс социологов Казахстана, международные конференции на механико-математическом, химическом, биологическом факультетах, в Институте проблем горения, а также международная школа-семинар по программе ИНТАС “Computability and Models” – на механико-математическом факультете.

Выставки. Университет широко пропагандирует научные достижения своих ученых и специалистов, активно участвуя в выставочных мероприятиях различного уровня. Среди них: выставка Министерства образования и науки РК “Образование и карьера-

изобретения. Получено решений о выдаче предпатентов и патентов – 24; охранных документов – 33.

В результате анализа охраноспособной тематики университета выявлены наиболее перспективные, с точки зрения реализации на рынке промышленной собственности, технологии и материалы. Среди них: под руководством проф. З.А. Мансурова разработаны установка и технология по получению асфальтобетонной смеси окислением нефтяных отходов. Под руководством проф. З.С. Нуркеевой на кафедре химической физики и ВМС получен полимерный материал “Гликогель”, предназначенный для имплантации инъекционным путем. На кафедре органической химии и химии природных соединений получены лекарственные препараты из фармакопейного сырья республики, обладающие различной биологической активностью, отв. исп. доц. Г.Ш. Бурашева. Разработана технология производства субстанции из корней кермека Гмелина и ряд лекарственных форм на ее основе, обладающих различной биологической активностью.

Аттестована “Методика выполнения измерения массовой концентрации 1,1-диметилгидразина в почвах фотокolorиметрическим методом” и внесена в Государственный реестр обеспечения единства измерений (химический факультет, ЦФХМА).

Публикации. В 2002 г. профессорско-преподавательским составом КазНУ им. аль-Фараби было опубликовано 58 монографий, 53 учебника, 139 учебных пособий, 110 методических пособий, 19 словарей, 1960 научных статей и 892 тезиса докладов (рисунок 3). Наиболее значимые монографии и учебники были изданы чл.-корр. НАН РК С.С. Сартаевым, профессорами Х.К. Оспановым, С.К. Козыбаевым, доцентами М.Х. Сарсенбаевым, Б.М. Кадькеновым. Особенно следует отметить публикации в престижных, рецензируемых журналах дальнего зарубежья, России, патенты и авторские свидетельства Республики Казахстан, России. Именно эти показатели характеризуют научную и практическую значимость НИР и соответствие результатов НИР мировым аналогам.

Ведется большая работа по изданию и подписке на 17 серий “Вестников КазНУ”, 15 из которых включено в перечень научных изданий, рекомендованных ВАК РК.

НИРС, СМУ. С каждым годом растет количество студенческих научных работ. В 2002 г. особое место занимала работа по гранту Фонда Сорос-Казахстан “Студенческая юридическая клиника-консультация” на юридическом факультете (руководитель проекта, зав. кафедрой теории государства и права доц. А.С. Ибраева).

В выполнении оплачиваемых НИР участвуют студенты и молодые ученые, которые приобретают неоценимый опыт и знания, принимая участие в научно-исследовательской работе.

В 2002 г. Совет НИРС осуществлял организационную работу в “Национальных соревнованиях” научных проектов школьников”, проводившихся

в 2002 г. учеными и сотрудниками университета подано в РКП “Казахстанский институт патентной экспертизы” более 20 заявок на

Департаментом образования г. Алматы и ИПК ПКСО РНПЦ “Дарын” на базе КазНУ, а также принимал активное участие в проведении городской и республиканской олимпиад школьников по 14 образовательным предметам. Приобщая школьников к научному творчеству, Совет НИРС тесно взаимодействует с Малой Академией наук Республики Казахстан. В целом, в прошедшем

Награды. Достижения ученых университета были отмечены премиями, наградами. В 2002 г. лауреатами именных научных премий стали ученые КазНУ им. аль-Фараби:

- Мансуров З.А., Тулеутаев Б.К., Машан Т.Т. – первая премии имени К. Сатпаева;

- Ашимханова С. – первая премия имени Ч. Валиханова.

Республиканской молодежной премии “Дарын” по номинации “Наука” за 2002 год удостоен канд. хим. наук Е. Онгарбаев. По результатам очередного конкурса Государственные научные стипендии назначены 48 ученым Казахского национального университета им. аль-Фараби. Среди них – 12 ученых, внесших выдающийся вклад в развитие науки и техники (1/5 от показателя по республике), 36 молодых талантливых ученых (1/4 от показателя по республике).

Стипендии “Экология и космос” для ученых, специалистов и студентов в 2002 г. были присуждены магистрантке КазНУ С. Рязанцевой и м.н.с. ЦФХМА Х. Тасибекову. Основные задачи научно-исследовательской деятельности университета на 2003 г.:

- сосредоточить научно-производственную деятельность факультетов, научно-исследовательских институтов и научных центров на разработке и координации крупных программ фундаментальных и прикладных исследований, имеющих большое значение для социально-экономического развития республики;

- усилить деятельность факультетов, НИИ, Технопарка, научных центров по внедрению результатов фундаментальных и прикладных исследований в учебный процесс и производство;

- обеспечить формирование диссертационных советов, в основном докторских, по двум и более научным специальностям в соответствии с требованиями ВАК РК, совершенствовать их работу;

- активизировать участие профессорско-преподавательского состава, особенно гуманитарных факультетов, в конкурсах международных фондов и организаций;

- провести комплекс мероприятий по улучшению подготовки и аттестации научных и научно-педагогических кадров.



Рисунок 2



Рисунок 3



**Қара өлең
қағанаты**

**“Сары гүл мүмкін
Мен гашық болған сары қыз”**
Саят ҚАМШЫГЕР

Мұңлы мақам
Жүрегіме сіңістіріп бояуын,
Құлағыма естіледі алты қырдан баяу үн.
Қар астында қалып қойған сары гүлім сағыныш,
Мен өзінді еске алдым қиялданып таяу күн.

Алтын күннің
ажарланар мақшар сәтін сағына,
Қаған-қыстың жалғыз бардым үсік шалған
бағына.
Көктем келіп кірпігіңді көтермесең тағы да
Бейкүнә күндеріңде барады-ау қалмай мағына.

Жанға ләззат, жүрегіме іздегенде жылулық,
Тамылжыған тамыздан да таба алмағам жылу түк.
Құлпырғанын көрсем-дағы қызғалдақтың
қырдағы,
Сарғалдақтан тапқан едім сүк қадалар сұлулық.

Сарғалдаққа сезімнің білгің келсе жалғасын,
Іздеу салдым жүрегіңді жаулап менің алғасын.
Парақ - қарға етігіңнің қолтанбасын қалдырып,
Көзімненен қарды қаздым қолым тоңып
қалғасын.

Сабыр-сергек ашу жатыр іштей ғана ісініп,
Төзімді құзар шыңнан қайтм енді түсіріп.
Сары гүлім тым болмаса қылтитапайды-ау
мойынын,
Әңгі-бақи жасырынбақ ойнамасын түсініп.

Назым емес, ақиқатым айтатұғын өзіне,
Көктем келер, бәрібір де көрінесің көзіме.

А-ға

Зеңгір көгім тұнжырап,
Үміт кетті тым жырақ,
Көлдей ғылып көз жасын,
Күзгі аспан түр жылап.

Жүрегімді шер тіреп,
Күндіз көгім күркіреп,
Жас дейтуғын жаңбырым,
Түнде жауад сіркіреп.

Мұң басып сезім мұнарын,
Жаланаң қалып шынарым.

**Көктем
келер, бәрібір
де көрінесің
көзіме**

Қанат
ТІЛЕУХАНҰЛЫ,
филология
факультетінің
3 курс студенті



Жылауық күз болды ғой,
Менің сырлас сынарым.

Қатулы қыс жылатып,
Мұңайып барад сары күз.
Қансонарда қулатып,
Қуанып кетті сары қыз.

P. S.
Бұны талай көз көрген,
Қысқа айналса сары күз.
Жылылық тауып өзгеден,
Құсқа айналды сары қыз.

(Махаббаттың әліппесін меңгермей)
Бас әріппен жазбаған ем сөз басын.
Саған деген сағыныштан жүрегім,
Аңсауменен тия алмай жүр көз жасын.

Екеуіміз қарашада таныстық,
Таныстық та көп ұзамай табыстық.
Көктем екен бір-ақ
сезім мезгілі,
Сондықтан ба,
Рахат пенен ләззаттың
Жауынменен өте шықты мерзімі.

Дүниенің дүкеніне қызықпай,
Көріңізді жырмен сомдап өтермін.
Сымбатың мен келбетіңді қызықтай,
Суретіңді суға салып кетермін.

Өткен күнгі өкініштер,
өзегімді өртеді.
Беймәлімнің тірлігіме, күндеріме ертеңгі.
Сәтсіздіктер жиналып кеп жүрегімде бөртеді
Ақиқатқа айналар ма түсте көрген ертегі.

Бәз біреулер ылайлаған көңілімді тунықтыр,
Қоңқалаған көпке шабар жас бөріні шынықтыр.
Оңдырмады оңдырды жастығымның жасыны,
Жағалауында жанымының кеме жүрек сынып түр.

Шытыра аң шыңға қонсам найзатұяқ қырандай,
Толықсып жауға шабатын көк түрік ек ұрандай.
Сөз сойылмен бірді емес мыңды жығып кететін,
Бабалардың қасиеті көктем түскен құрандай.

P. S.
Дидар-ғайып
Көз алдымнан дөңгеленіп өтті әлем,
Көкжиегің көңілімнің өртеп барад отты өлең.
Даңғыл ойға тұнып тұрған дуалы дастан
жазармын,
Бөрі шабыт сауырында кетіп барад тоқты өлең.



Кария әңгімесі

**Күлмейін десең де,
күлесің**

Жазда бізге практика өтті. Практика кезінде небір қызық оқиғаларға, небір тамаша адамдарға кез болады екенсің. Ауыз әдебиетінен деректер жинап жүріп, нағашы атам Әбіліс атаға бардым. Атам бір тұнған шәкір. Білмейтіні жоқ. Әрбір сөзі сөзге қырылап шежірені шертеді десем, артық кетпесің. Сондай-ақ, атам білгенін бұғып қалудан мүлде аулақ, керісінше, жиен, немере, балаларын жинап алып, ақылын, көрген білгенін, астарлы да жылы сөздерін айтудан жалықпайтын, ақылымен құлағының құрышын қандыратын ғажайып жан. Өзі Ұлы Отан соғысының ардагері. Міне, бұрыннан естіп, әңгімелеріне қанық болсам да, толығырақ, дәлірек, дәйектірек біліп, хатқа түсіру үшін атама бардым. Күләш жеңгемнің (атамның келіні) балдай шайын іше отырып, атам әңгімесін бастады...

Әңгіме ұзаққа созылды. Атам сондай-ақ, өз басынан өткен кейбір қызық оқиғаларды айтып берді. Ата соғысқа қатысқан және орыс тіліне шорқақ болса керек. Бірде командирлері бөрінің атын сұрап жатса керек, ата командирдің өзіне қарсы сұрақ қойыпты: “А как твой лошадь?” - деген екен. Сондай бір күндері солдаттар кезекпен-кезек кезекшілікке тұрады екен. Танертен ертемен солдаттарды ояту да кезекшінің басты міндеті болып жүктеледі екен. Атамның кезегі келіпті. Ертемен оянып, қалғандарды оятайын десе, “подъем” деген сөзді ұмытып қалады да, кешігіп қалғанда командирден: “Разрешите ночевать?” деп сұранатындары есіне түседі. Сөйтіп солдаттарды “кончай ночевать!” деп оятыпты. Мінекей, ардагер аталарымыздың қылығына күлмейін десең де, күлесің.

Гүлнүр ҚОҢЫРБАЕВА,
филология факультетінің
2-курс студенті.

Әдеп

СҮЮДІҢ БІЗ БІЛМЕЙТІН СЫРЛАРЫ

Замандастарымды қашан көрсем де, бір-бірінің беттерінен, еріндерінен шөлп-шөлп, шылп-шылп еткізіп сүйіп жатқандары. Бірін-бірі күнде көріп жатса да, осы қылықтарынан бір жалықпайды.

Жақында бір танысым: «Құрбымның бетінен, ернінен сүйсем, бұл жақсы көрудің, сыйлаудың белгісі», - деп аузымды аңқитты. Құдай-ау, сыйластықтың басқа түрі жоқ па еді? - деп мен қалдым. - Досыңа деген сыйластықты, сүйіспеншілікті жылы сөзбен, жарқын жүзбен, күміс күлкімен де жеткізуге де болмай ма? - деп едім, ол иығын қикаң еткізді де кетіп қалды. Бұл әдеттің қанымызға мықтап тұрып сіңіп алғандығы соншама, университет студенттері мен мектеп оқушылары бұл «дәстүрді» жете меңгеріп, оның үздіксіз орындалуына өз үлестерін аямай қосуда. Сүйіскіш бауырларым бір сәт: «Сүйісу әдетінің қажеті қанша?» деп ой құшағына орана ма екен? Құдай бетін аулақ қылсын, кей-кездері сүйіскіштердің барлығы «Тату» (Ресейдің эстрадалық тобы) болып

кеткен бе? - деп ойға шомамын. «Татуға» еліктесе еркектің еншісін тартып алып жүрген әйелдерге айналып кетеді ғой. Мен осыдан қорқамын.

Қазақ халқының салтында, әдет-ғұрпында «кездесе қалған адаммен сүйісе кетіндер» деген қағида жоқ. Сүйісу батыстың тұрпайы көрінісі. Әдеттегі еліктегішімізге басып, оны да өн бойымызға жапсырып алдық. Өзімізде түк жоқтай, өзгенікіне өңмендейтініміз неліктен екен осы? Қазақтың салт-санасында кездесе қалған адамдар төс қағыстырып, қоштасумен шектелген. Оның өзінде де, көптен көріспегендермен ғана. Тіпті қазақтар балаларын да сүйеген. Маңдайынан иіскеп, арқасынан ғана қаққан. Ал қазіргілерге бәрібір.

Айтпақшы, дәрігер-венерологтар ауызды адам ағзасының ең лас жері деп есептейді екен. Әр түрлі бактериялар мен микробтардың көп үйірсе келетін жері де осы. Адамға зияны жоқ деп есептелетін сүйістің кесірінен соз (гонорея), мерез (сифилис) сияқты жыныстық қатынастан туындайтын аурулардың еріннен де жұғатындығын біреу білсе, біреу білмейді. Біз айтып отырған сүйіскіштер, сол білмейтіндердің қатарына жатады. Ауылға барғанда торпақтың тананы жалап тұрғанын көп көруші едім. Сүйіскіштердің барлығы ауылға көп барып қойған-ау, шамасы.

Түйіссендер де, сүйіссендер де байқандаршы, айтуір.
Ысқақ ДҮЙСЕНБАЙҰЛЫ,
журналистика
факультетінің
3 курс студенті



Сезімді қайтем...

**ҚЫЗЫҚТЫ
ӨТКЕН ДЕМАЛЫС**

Қысқы емтиханды көзді ашып-жұмғанша бітіріп, ауылға қайтатын уақыттың таяп қалғанын сезбей қалдым. Жүректе бір лүпіл бар секілді. Ол не лүпіл? Білмеймін. Әлде ауыл, әлде достарыма деген ыстық сағыныш. Әрине, екеуі де. Сонда да бір лүпіл басылмайды ғой, сірә. Ол не болды екен? Таңғажайып нәрсе. Қуанғаннан бөріні ұмытып жаның жөннатты аралап жүргендей. Ғажайыптылығы сол, ол анама деген сағыныш. Үйдің кенжесі болған қиын-ау сірә. Әйтсе де қызық. Артынып-тартынып сапарға шықтым. Вокзалды қаптаған студенттер тынымсыз жүгіру үстінде. Олардың сезімін түсіну қиынға соқпайды. Өйткені, ондағы сезім, мендегі сезім. Әне-міне дегенше Жартытөбе ауылына жетіп бардым.

Анамды көргеннен, туған-туыс, бауыр-достарды, ауылымды көргеннен соң жолға шыққандағы сезімім қанағат тапқандай болды. Кешкісін аман-есендігімді сұрайын деп сыныптастарым келіпті. Олар қазір студенттер, еліміздің болашақ білімді азаматтары. Барлығы адам таң қаларлықтай өзгерген. Тай-құлындай тебіскен алтын достарыммен қауышудың өзі мен үшін зор бақыт. Балбыраған бала күнімізден ыстығымыз бен суығымызды бөлісіп, ұлағатты ұстаз, мейірімді тәрбиеші бола білген Ырымқұл апайымызға барып сөлем бердік. Талай бастан кешірген оқиғаны айтып, көңіл көтердік. Мен сағындым ба десем, мені де сағынғандар өте көп екен. Күнде-күнде қонақта болып, демалыс күндерім қызықты өте берді. Бірақ, мен үшін ең қызықтысы сонау ислам дінін Созақ өлкесіне таратқан әулиелі Ысқақ-баб атамның кесенесі орналасқан Баба-ата ауылына барғаным болды. Онда алпысты аттап, жетпістен асып, сексенге келген қарт атама барып, сөлем бердім. Қуанғаннан ұзақ құшақтасып, отырып қалыппыз. Атам болса, жас балаша көзіне жас алды. Ал апам мені көріп мез-мейрам. Атам өзінде, оқта-текте күліп: “Мені газетке жазбаймысың?” деп құшақтап, қолымды қысып, айналайын деп қалды. Оның “айналайын” деген сөзі әрбір немеренің бақыты емес пе?

Иә, демалыс уақыты сол тартымды да татымды оқиғалармен өтті де кетті. Сөйтіп Алматыға қайтып, “ҚазҰУ” атты қара шаңыраққа оралып, білім теңізінде қайта желкен көтердік. Өлдебір ақынның студенттік шақты бесінші маусымға балаған сөтті тіркесінің растығына қанығып, қызығы мен шыжығы итжығыс түсіп жатар, ертең сағындырар жылдарды бастан кешіріп жатырмыз.

Айгүл ҚЫДЫРБАЕВА,
филология факультетінің
1 курс студенті

Бүгінгі қайшылық

**МАХАББАТ –
ҰЛЫ СЕЗІМ**

Махаббат - ұлы сезім. Қозы мен Баянның, Еңлік пен Кебектің, Жібек пен Төлегеннің анасы болған махаббат. Адамзат баласын ақын еткен де, өлеңге жақын еткен де махаббат. Көптеген ақындарымыз өз сезімдерін, махаббатын жеткізу үшін өлеңді арқау еткен. Ұлы ақынымыз Абайдың:

*Құдай-ау, қайда сол жылдар,
Махаббат, қызық мол жылдар?!
Ақырын, ақырын шегінің,
Алыстап кетті-ау құрғырлар,-*

деп жырлауы да бекер емес. Қазақ халқы бұрынғы кезде де қос гашықты табыстыру үшін бастанғы жасап, алтыбақан құрып, қызықты кештер өткізген. Сол дәстүр бүгінге дейін жалғасын табуда. Бірақ, біраз жылдар болды адам өзгерді ме, өлде заман өзгерді ме? Қазақ жастары гашықтар күнін біз тұрмақ ата-бабамыз танып білмеген “әулие Валентин” атымен шатастыра бастады. Бұл “әулие Валентин” күнін тіпті жасы егде тартқан адамдар тойлап жатқанда жастарға айтар өкпеміз де орынсыз. Әрбір қазақтың жүрегінен махаббаттың символы болып орын алған Қозы Көрпеш-Баян сұлу сияқты гашықтарымыз барда өзгенің Валентинін не істемекпіз. Қазақ халқы, қазақ болған соң осындай махаббат күндері қазақша тойланса келешек жас ұрпақтарға үлкен тәрбие болып қалмас па еді.

Ұлбосын КЕРІМБЕКОВА,
филология факультетінің
1 курс студенті



Отдел кадров

На претендента подается рекомендация-характеристика с указанием Ф.И.О., даты рождения, образования, названия вуза и специальности (требуется базовое университетское образование).

Окончательное решение о приеме на работу выносит ректор университета – Работодатель. Без приказа претендент к работе не допускается.

Перевод осуществляется на основании рекомендации-характеристики: указывается с какого времени сотрудник работает в прежней должности, причина перевода на другую должность (присуждена ученая степень или произведены какие-либо изменения в штатном расписании). ППС при повышении должности предоставляют выписку Ученого Совета факультета и список трудов.

Продление срока осуществляется следующим образом. В поданной рекомендации-характеристике указывается занимаемая должность. Подписывается заведующим и деканом и визируется курирующим проректором и начальником УМУ. После этого оформляется приказ. Если рекомендация-характеристика подана несвоевременно (с опозданием хотя бы на один день), то согласно Закону РК “О труде в РК” применяется ст.25 п.1 пп.1 – прекращение индивидуального трудового договора в связи с истечением срока. Вопрос о продлении срока ИТД решает Работодатель.

Необходимые документы оформляются сотрудниками отдела кадров. Все движение документов о приеме на работу, переводе на другую должность, продлении срока пребывания в данной должности регламентируется Законом РК “О труде в РК” и Положением о порядке замещения должностей ППС. Установлено, что педнагрузка магистрантов, аспирантов дневного отделения, докторантов, деканов, зам. деканов, зав.

КАК ОФОРМИТЬ ДОКУМЕНТЫ?



кафедрами не должна превышать 0,5 ставки, а преподавателей – 1,5 ставки. Основным принципом является повышение качества преподавания в университете.

О порядке пребывания в командировках. Командировка оформляется приказом ректора. Основанием для командировки является письмо или приказ Министерства образования и науки РК или письменное разрешение ректора. Письмо визируется курирующим проректором, деканом, начальником ФЭУ. По определению источников финансирования командировочных и транспортных расходов составляется смета. После этого в отделе кадров оформляется приказ и командировочное удостоверение. Разрешение на командировку необходимо оформить даже в случае, если приглашающая сторона оплачивает все командировочные и транспортные расходы.

М.С. НУРГАЗИН,
начальник отдела кадров КазНУ

Наши ветераны

Уважаемая Тамара Петровна! На протяжении 60 лет Вы работали в Казахском национальном университете имени аль-Фараби.



Мы благодарим Вас за верность

Перелистаем страницы Вашей замечательной трудовой биографии: студентка биологического факультета КазГУ, который Вы окончили в 1946 году, доцент кафедры педагогики, директор музея истории университета, а ныне специалист этого же музея. Нам приятно отметить, что на всех этапах профессионального роста неизменными отличительными чертами Вашей личности являются организаторский талант, высокая квалификация, добросердечие.

За годы работы в КазНУ им. аль-Фараби Вы зарекомендовали себя как специалист высокого класса, а Ваши знания и трудолюбие снискали большое уважение среди преподавателей, студентов и сотрудников университета. Вы являетесь не просто грамотным

специалистом, но и добрым советчиком, другом в сложных жизненных ситуациях.

Естественным признанием Ваших заслуг является присуждение Вам звания “Заслуженный деятель культуры Республики Казахстан”.

Дорогая Тамара Петровна! Мы Вас знаем как интеллигентного, деликатного, высокообразованного человека, обаятельную и красивую душой женщину, хорошую, заботливую, любящую маму и бабушку.

От всей души желаем Вам и Вашим близким здоровья, неиссякаемой энергии, счастья и благополучия! Примите искреннюю благодарность за добросовестное отношение к работе, за Вашу доброжелательность к людям!

Сотрудники музея истории КазНУ им. аль-Фараби

Кездесу

Қазақтағы үш ғажайыптың бірі

Ақпанның 10-шы жұлдызы күні М.Әуезов атындағы драма театрда жазушы Шерхан Мұртазаның 70 жылдық мерейтойына арналған үлкен кеш болып өтті. Кешті Жазушылар одағының төрағасы Нұрлан Оразалин жүргізіп отырды. Қазақтың біртуар азаматы, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, жазушы, журналист, Межіліс депутаты Шерхан ағаны құттықтауға халық көп жиналды. Тұманбай Молдағалиев пен Фариза Онгарсынова Шерхан ағаның мерейтойына жыр жолдарын арнаса, Камал Смайылов пен Шота Уәлихановтар достық лебіздерін білдірді. Ал Дулат Исабеков Шерхан ағаның шығармашылығы туралы баяндама жасады. Әсіресе, осы кеште ең бағалы, құнды пікірді академик Зейнолла Қабдолов берді. Ол кісі: “Жер бетінде 7 ғажайып болса, қазақтың өзінің 3 ғажайыбы бар. Ол - Тұрар Рысқұлов, Бауыржан Момышұлы және Шерхан Мұртаза”, - деп, мерейтой иесіне деген өзінің әділ бағасын берді. Осындай пікірден кейін залға толы адам біразға дейін тоқтамастан қол соқты. Өнер адамы үшін бұдан артық бақыт жоқ шығар.

Кеш соңында сөз алған Шерхан аға ризалық сезімін мына бір сөздермен аяқтады: “Осыдан екі жыл бұрын менің досым Шерияздан Елеуқенов жетпіске толғанда, жетпіс дегеніміз екі сөзден тұрады. Жет және піс деген еді. Енді міне, бүгін мен де жетпіске толып отырмын. Маужырап пісіп тұрмын. Егер, Данко сияқты жүрегімді суырып алып айтсам, мен тағдырыма ризамын”.

Әсіресе, біздей білім қуған жастар үшін осындай ғажап сөздерді баспасөз бетінен емес, ағаларымыздың өзінен ауыздарынан есту қандай тамаша еді!

Қымбат САЛИЕВА,
журналистика факультетінің 1 курс студенті

ХАБАРЛАНДЫРУ

• Байқау

ҚҰРМЕТТІ УСТАЗДАР МЕН СТУДЕНТТЕР!

Сіздерді әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Ө.А.Жолдасбеков атындағы Студенттер сарайында өтетін “ҚазҰУ аруы” байқауына шақырамыз!

Байқау 2003 жылдың 5-наурыз күні сағат 15⁰⁰-де басталады.

Ескерту: барлық сұрақтарыңыз бойынша факультет деканының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарына және тәрбие жұмысы жөніндегі бөлімге (11-қабат, 7-бөлме) хабарлаңыздар.

Ұйымдастыру алқасы

• Мұшайра

ҚҰРМЕТТІ СТУДЕНТТЕР!

Сіздерді жалпыуниверситеттік жыр мұшайрасына қатысуға шақырамыз. Өлең-жырларыңыздың тақырыбы мен көлеміне шек қойылмайды. Іріктеу турыннан оту үшін шығармаларыңызды тілдерді дамыту бөліміне тапсыруларыңызды өтінеміз.

Біздің мекен-жайымыз: Ректорат,
1108-бөлме, Тілдерді дамыту бөлімі.
Анықтама телефоны:
47-29-29, ішкі тел. 11-39.

“ОТАНДАСТАР” КЛУБЫ

• Кеш

Махамбет Өтемісұлының 200 жылдығына арналған “Мен тауда ойнаған қарт марал” атты ғылыми-шығармашылық кеш өтеді. Кеш барысында “Махамбеттің бір өлеңі” атты өлеби-ғылыми талдау мақалаларға және акын өлеңдерін мөнерлеп оқуға бөйге жарияланады. Бөйгеге қатысамын деушілер наурыздың 10-ына дейін өлеби шығармашылық және көркем аударма теориясы кафедрасының аға оқытушысы Ләйла Мұсалыға өкеп тапсырулары тиіс.

Кеш 2003 жылғы наурыз айының 15-жұлдызында сағат 15.00-де филология факультетінің 302-дәрісханасында өтеді.

• Тағзым

2003 жылы 26 ақпан күні 312-дәрісханада өтетін “Үш бөйтерек” атты І.Жансүгіров, Б.Майлин, С.Сейфуллин қайтыс болған күнге орай қаламгерлер рухына тағзым ету мақсатындағы еске алу кешіне шақырамыз.

Ұйымдастырушылар: Өлеби шығармашылық және көркем аударма теориясы кафедрасы, “Отандастар” қазақ тіліндегі қарым-қатынас клубы.

Ұйымдастырушылар:
“Тарлан” жастардың ғылыми-мәдени орталығы мен “Отандастар” клубы



Фотомешәу Фотомешәу

**Марал мүсін мәрмәрім,
Балғын тамақ ардағым.
Барам саған айналып,
Уақытымның ал бәрін.**

**Сенсіз көңіл қамығар,
Жаңылмастан жаңылар.
Толықтырар екеуміз,
Бір сезім бар танымал.**

**Жылыта алмас сараң от,
Жүрегімді жанап өт.
Қалғым келмей жүр менің,
Көрерменің гана боп...**

Б.ТӨРЕБЕКҰЛЫ

Динара СЕРІКБАЕВА, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың 1 курс студенті

МАМЫРЖАННЫҢ ФОТОСЫ

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректораты және журналистика факультеті.

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркеліп, № 1242 куәлік берілген.

АҚЫЛДАСТАР АЛҚАСЫ:

Т.Ә. ҚОЖАМҚҰЛОВ - ректор;
Н. ОМАНШҰЛЫ - проректор;
Б.Ө. ЖАҚЫП - декан;
Е.Ж. ӘБІЛҚАЙЫРОВА - ғылыми кітапхана директоры;
М.Т. МҰҚАШЕВА - “Парасат” кәсіподағының төрайымы;
Л. ҚАЙЫПОВА - студенттердің “Сұңқар” кәсіподағының төрайымы.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор - Бекжан Әшірбаев;
Бас редактордың орынбасары - Нәйла Салықова;
Жауапты хатшы - Дариға Амангельдиева;
Теруші - Айтгүл Бабаева;
Көркемдеуші-беттеуші - Айдын Әбдібекұлы;
Фототілші - МАМЫРЖАН.

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

480078, Алматы, әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны: 47-29-29, ішкі: 11-94, тікелей: 47-05-67.

Нөмір редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. “Полиграфсервис” баспаханасында (Жандосов көшесі - 55) 25.02.2002 жылы басылды.

Бағасы келісім бойынша. Тарапымыз - 3000 дана. Көлемі 2 б.т. Индексі 65989. № 100 тапсырыс.

Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның қозғарасын білдірмейді.

Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.

“Қазақ университетіне” жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.